

Asia: VN/2215/2025

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

Lakimuutoksessa esitetään kilpailutustunnisteen lisäämistä hankintalain tai erityisalojen hankintalain mukaisille laskuille. Muutos voi parantaa hankinnan elinkaaren seurantaa ja mahdollistaa hankintatietojen analysointia entistä paremmin.

Kuntien näkökulmasta kyseessä on kuitenkin selkeästi uusi tai vähintään laajeneva tehtävä. Uuden tehtävän määrittäminen tai olemassa olevan tehtävän merkittävä laajennus eivät ilmene esityksestä. Esityksessä lisätään kokonaan uusia raportointivelvoitteita ja samalla perustetaan toimitettaville tiedoille täysin uusi tietovaranto. Vaikutusten arviointi ei huomioi kunnille aiheutuvia kustannuksia riittävällä tasolla. Esitetyt uudistukset tuottavat sekä kertaluonteisia että jatkuvia kustannuksia, jotka tulee korvata kunnille täysimääräisenä.

Hallituksen esityksessä uudistuksen aiheuttamien kustannusten taso on arvioitu vaillinaisesti ja hallinnolliset kustannukset on kuvattu vähäisinä. Kuitenkin uudistuksen myötä syntyy väistämättä erilaisia järjestelmäkustannuksia, kun taas uudistuksella tavoitellut säästöt ovat vain välillisiä. Kunnille syntyvät järjestelmäkustannukset ovat osin pysyviä, esimerkiksi erilaiset integraatiot eri järjestelmien välillä kilpailutustunnisteen sekä muiden tarvittavien tietojen siirtämiseksi aiheuttavat todennäköisesti pysyviä kuukausittaisia ylläpitokustannuksia. Lisäksi esityksestä aiheutuu kunnille myös merkittäviä kertaluonteisia investointikustannuksia esimerkiksi järjestelmähankintojen ja -päivitysten myötä.

Hankintatietovarannosta ei seuraa kunnille selkeitä suoria taloudellisia hyötyjä. Hyödyt ovat korkeintaan välillisiä ja perustuvat siihen, että hankintatietovaranto ja lisääntynyt saatavilla oleva tieto alentaisi kuntien ulkoisten hankintojen hintaa.

Vaikutusten arvioinnissa ei myöskään huomioida riittävällä tasolla nykyistä turvallisuustilannetta ja niitä riskejä, joita liian avoimesta hankinta- ja ostolaskutietojen julkaisusta voi seurata. Näin laajasta avoimesta hankintojen- ja ostolaskujen aineistosta voidaan tunnistaa esimerkiksi erilaisten tekoälysovellusten avulla turvallisuuteen liittyviä hankintojen kokonaisuuksia tai analysoida esimerkiksi kuukausittain toistuvia säännönmukaisia laskuja ja niiden toimittajia ja käyttää näitä tietoa väärennetyjen laskujen muodostamiseen. Turvallisuuteen liittyvät hankinnat eivät välttämättä yksittäin ole salassa pidettäviä, mutta laajempina kokonaisuutena julkaistuna nämä tiedot voivat aiheuttaa turvallisuushakaa.

2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?

Raision kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton jättämään eriävään mielipiteeseen.

3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?

-

4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?

-

5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

-

Hakala Anni

Raision kaupunki - Kaupunginhallitus 15.12.2025 § 442